

Ἐντύπη

ΕΝΤΥΠΗ ΤΕΡΠΗΝΟΝ τῆς ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ

Χριστούγεννα 2022 * ΦΥΛΛΟΝ 20ον (ἤγουν ἔτη δέκα)

Νάτους οὐ Κουστούλας

Κυριακή βράδυ, 19 Ἰανουαρίου 195... Μιά Ἀγραφιώτισσα κοιλοπονοῦσε γιὰ νὰ φέρει στὸν κόσμον τὸ τέκνο της... Τὸ πρῶτο δυὸ χρόνια μετὰ τὸν γάμον της. Μαία, ἡ μητέρα της ἢ κυρα-παπαδιά· ψυχραιμὴ καὶ δυνατὴ ἢ πρεσβυτέρα. Ἐκατοντάδες γέννες εἶχε στὸ ἐνεργητικὸ της, χωρὶς νὰ χάσει κανένα παιδί· χωρὶς τὰ ὄχτω δικά της παιδιά.

Καιροὶ μὲ ἤχους καὶ δίχως ὑπερήχους· ἤγουν, ἄγνωστο τὸ φύλον τοῦ παιδιοῦ. Ἀγωνία ἢ μητέρα, ἀλλὰ ἢ πεθερά της ἢ Μάρω εἶχε ἕναν πολὺ ἰδιαιτέρο ἄλλο λόγο γιὰ νὰ ἀγωνιᾷ. Σιωπηλά, εἶχε κάνει τάμα. Κι ἂς μὴν ὀφειλε. Κι ἂς μὴν εἶχε ὑποχρέωση νὰ τὸ κάμει. Ὅμως, ἀσυνείδητα εἶχε ἀντιληφθεῖ ὡς καθήκον, τὸ χρέος της νὰ ὑποστασιάσει στὸ νεογέννητο τὸν ἥρωα τοῦ Μικρασιακοῦ Μετώπου, τὸν ἀδελφὸ τοῦ ἀνδρα της, αὐτὸν ποὺ δὲν γινώρισε, τὸν Κωνσταντῖνο Π. Τ..... Καὶ πῶς ἀλλιῶς, παρὰ μὲ τὸ νὰ ξανακουστῆ τὸ ὄνομά του στὴν οἰκογένεια, στὸ ἐγγόνι της. Ναί, ἦταν αὐτὴ ἡ ἀναλαμβάνουσα Ἀγραφιώτισσα, ποὺ ἐνῶ δὲν πῆγε ποτέ σὲ σχολεῖο, ἤξερε πῶς Τρίτη ἔπεσε ἢ Πόληκι αὐτὴ τὴν μέρα δὲν ταξιδεύουμε ποτέ.

Ἐξω παγωμένος ἀέρας ἀλλὰ στὸ δωμάτιο τὸ τζάκι, αὐτὴ τὴ χειμωνακτικὴ νύχτα, φεγγαβολοῦσε θαλπυρῆ καὶ ζέσταινε ὅλα αὐτὰ τὰ ἱερά πρόσωπα τῆς βραδυᾶς.

Ξημέρωνε τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου. Ἐξω χιονίζε ἢ χιόνι εἶχε στρωθεῖ σινδῶν, ποὺ θᾶγραφε ὁ Σκιαθίτης. Εἶχαν ὅλα ἀσπρίσει καὶ καταπῶς λέει κι ὁ κυρ-Ἐμφρων, τὸ χιόνι ἔφελνε μὲ τὸ τυπικὸ τῆς φύσης.

Ἡ κυρα-παπαδιά μὲ μαιευτικὴ μαεστρία, μὲ μαστοροσύνη μοναδική, ἔσυρε τὸ νεογνὸ στὸν κόσμον.

—Πιδί! φώναξε

—Νά τ' οὐς οὐ Κουστούλας, φώναξε δυνατώτερα ἢ Μάρω ἢ πεθερά, ἢ Πετριλιώτισσα.

Καὶ τί Κουστούλας, περισπῶμενος!

Ναί, αὐτὸ ἦταν «τὸ τάζιμον».

Πρῶτο ἐξ ἀρρενογονίας ἄρρεν τέκνο. Ὁ φυσικὸς κατὰ τὴν παράδοση πάντα δικαιούχος γιὰ τὴν ὀνοματοδοσία δὲν ἔκανε καμμιά κρίση οὔτε ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ. Ἀντίθετα, συγκινήθηκαν ὅλοι.

Χαρές, εὐθυμία, σ'χαρήκια καὶ συγκίνηση.

Στις 18 Μαρτίου 1921 «ἐφρονεῖθι ὁ δεκανέας Κωνσταντῖνος Π.

Τ.... γεννηθεὶς εἰς Βραγγιανὰ Αἰτωλακαρνανίας»· 22 ἐτῶν μόλις, ἐν ὑπερακμῇ νεότητος. Ἀνύπαντρος, ἀνυμέναιος· ἀπαξ ἠράσθη, τῆς πατρίδος.

Ἐδωσε τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν πατρίδα ἀλλὰ κέρδισε τὴν ἀθανασία, τὴ μεγάλη ἀθανασία, αὐτὴ ποὺ παραμένει στὴ μνήμη τῶν μεταγενεστέρων, αὐτῶν ποὺ δὲν τὸν γινώρισαν. Μιά ἀθανασία, ποὺ σύμφωνα μὲ αὐτόπτες μάρτυρες, μπορεῖ καὶ νὰ τὴν ἐπιδίωξε καθῶς, παρὰ τίς προτροπὲς τῶν συμμαχητῶν του, ὅχι μόνον δὲν ἄφησε τὴ θέση του γιὰ νὰ ὑποχωρήσει ἀλλὰ ἔμεινε ἄρθιος κρατώντας μὲ πάθος τὸ μυδράλιο ποὺ χειριζόταν καὶ ἔπεσε μαχόμενος μαζί του.

Λές καὶ ἦταν ἐφηβικὴ του σκέψη, λές καὶ ἦταν παιδικὸ του ὄνειρο, λές καὶ τὸ σχεδίασε καὶ ἤλθε ὁ καιρὸς νὰ τὸ πραγματοποιήσει. Κι ἤλθε μαζί, ζευγάρι μὲ τὴ θυσία του, καὶ ἡ ἀθανασία. Πιστώθηκε αὐτὴν ποὺ κάθε γενιά δική της θέλει νὰ γενεῖ.

Κάθε χρόνο ἐκφωνεῖται τὸ ὄνομά του στὶς ἐθνικὲς ἐπετελεῖς μαζί μὲ τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν πεσόντων γιὰ τὴν πατρίδα. Ζοῦν ἀνάμεσά μας.

Ὁ Κουστούλας, ὁ ἐξ ἀδελφοῦ ἐγγονός του, ὅταν βλέπει τὸ ὄνομα στὸ Ἡρώων καυχᾶται ὅτι φέρει τὸ βαπτιστικὸ ἐκείνου τοῦ ἠρωϊκῶς πεσόντα, σὰν αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ ἥρωας. Καμαρώνει, πῶς ὅχι;

Πρὶν δέκα χρόνια περίπου βρέθηκε θαυματουργικῶς καὶ φωτογραφία του ἀπὸ τὸ Ἀφιδὸν Καραχισάρ τὸ 1921. Πρέπει νὰ ἦταν λίγες ἡμέρες πρὶν τὸν θάνατό του. Τὴν παρέλαβε μὲ συγκίνηση ἄφατη, μὲ σταλαγμοὺς δακρῶν, ἀπὸ ἀπόγονο συμπολεμιστοῦ του ποὺ τὴν ἔφερε ἀπὸ τὴν Μικρασία. Τὴν φέρει πάντα μαζί του, ἔστω καὶ ὡς jpeg, σὰν ἀληθινὴ ταυτότητα. Πολύτιμο κειμήλιο ποὺ μεταφέρει τίς ἀνάσεις, τὰ χνῶτα τῆς θυσίας του. Κληρονομιά λυτρωτικὴ καὶ παρακαταθήκη γιὰ τὸν ὑπόλοιπο χρόνον τῆς ζωῆς του:

—Ἐνόσω ζῶ δὲν θὰ πάψω νὰ διαλαλῶ τὴν εὐεργεσία τῆς θυσίας καὶ τοῦ ὀνόματός του.

Ντῖνος Ἀγραφιώτης, ἐπιρρεπὴς στὴ νοσταλγία

Ἐμπορικὸν τμήμα τῆς Προκουμιάς Σμύρνης. Πρωτοχρονιάτικο φύλλον τῆς ἐφημερίδας ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ τῆς Σμύρνης, 1907.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΟΤΗΡΗ, ΕΚ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΑΙ ΣΜΥΡΝΗΣ

Μὲ τίς φωτιὲς παλέψανε στὰ ἴσα,
καὶ μὲ τὰ κύματα καὶ μὲ τὴν πείνα.
Ταξίδι ἀπὸ τὸν θάνατο ἐξεκίνα
μὲ τῆς ἐλπίδας τὴν πνοὴ ποὺ ἐφύσα.

Μὲ τὸ ἀραμπιὲν καὶ τὸ καραντουζένι,
μὲ ὀρμές καὶ ἀρώματα τῆς μουσικῆς τους
στὰ χῶματα ἐβρεθῆκαν τῆς ζωῆς τους.

Στοῦ Πειραιᾶ τὴ θάλασσα φερμένοι
τῆς προκοπῆς ἀνάψαν τὸ καμίνι ἢ

Μαριέττα, ὁ Παναγιώτης καὶ ἡ Φροσύνη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ

Πῆρε νὰ βρέχει πάλι. Στὴν ἀνεμοβραχιά
ἔπεσε ὀμίχλη. Ἀπὸ τὰ τζάκια
καρτερικὸς καπνός, δὲν βγαίνει πιά.
Χαλάσματα στὴν ἐγκαρτέρηση,
τρικλιζουνε. Θεόκλειστα σπίτια.
Ἄκουσες τὸ γεράκι;
Μὴν μιλήσεις. Περνᾶνε οἱ ἴσκιοι τῶν νεκρῶν.
Περνᾶνε μὲ γυλιὰ καὶ χλαῖνες
κι ἀστραμμά ἀνάβει-σβήνει τὸ ἐθνόσημο χρυσοῦ,
φλόγα κεριοῦ στὸ πούσι.
Τὸ χέρι του στὰ μαλλιά μου,
τὰ ὀνόματά τους ψιθυρίζει, μὲ τὸ σούσουρο τῶν φύλλων.
«Λυκοῦργος... Ἐσκή-Σεχίρ, Παναγός... Προῦσα...
Δημήτρης... Δρέπανο... Γιάννης, Νικόλας... Ντικε-
λί...»
Ἐστερα χάνεται μαζί τους.

Τὰ κλειδιά

Ἐγινε ὁ μεγάλος χαλασμός. Καὶ συναντιέται μετὰ ἀπὸ καιρὸ μὲ τὸν ἀδερφό του. Τὸν Γιάννη. Κατακόκκινο στὴν ὄψη. Τρόμαξε. Εἶναι ἀπὸ τίς φωτιὲς στὴ Σμύρνη, τοῦ λέει. Παραλίγο νὰ ἔκαιγον καὶ μένα, ἄλλη φορὰ θὰ στὰ διηγηθῶ.

Τὸν παρατηρεῖ τὸν ἀδελφό του, τὸν κοιτάει καλὰ -στὰ χέρια παίξει νευρικὰ μιὰ ἀρμαθιὰ κλειδιά: "τοῦ γραφείου, τῆς κάσας, τοῦ μαγαζιοῦ, τοῦ σπιτιοῦ καὶ τοῦ ξενοδοχείου." Δὲν ἔμεινε τίποτα. Τίποτα.

Τοῦ τὰ παίρνει ἀπὸ τὰ χέρια, "δὲν μὲ ἐμπόδισε καθόλου". Καὶ μὲ μιὰ κίνηση τὰ ρίχνει στὴ θάλασσα. Ἄς κοιτάξουμε πρὸς τὰ ἔμπροσ, ὅχι πρὸς τὰ πίσω.

Αὐτὰ ὁ Βασίλης Τατάκης, ὁμότιμος τοῦ Α.Π.Θ., στὰ "Ἀπομνημονεύματά" του.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

Σελὶς 2

➡ Β.Π. Καραγιάννης

➡ Γεωργία Τριανταφυλλίδου

ΕΙΣΑΙ ΟΛΟΜΟΝΑΧΟΣ

της Γεωργίας Τριανταφυλλίδου

Στο πατρικό του πατέρα μου, στη Νέα Ζίχνη Σερρών, ζούσαν οι γονείς του και η προς μητρός γιαγιά του. Όταν ήμουν παιδί, μου φαινόταν πολύ φυσικό να τους ακούω να μιλούν μεταξύ τους στα τουρκικά γιατί όλοι οι φίλοι, οι συγγενείς τους, έκαναν το ίδιο. Περιττό να πω ότι ο πατέρας μου και τ' αδέρφια του μιλούσαν με την ίδια ευχέρεια την «ξένη γλώσσα» κι ως γεννήθηκαν στην Ελλάδα. Ο μπαμπάς μου εξηγούσε ότι τα παιδιά μαθαίνουν τη μητρική γλώσσα. Μεγαλώνοντας κατάλαβα ότι όποιος μιλούσε τουρκικά είχε έρθει από άλλου, ήταν πρόσφυγας. Οι δικοί μου παππούδες είχαν έρθει από την Προύσα, διωγμένοι από τους Τούρκους. Μά να μιλούν τη γλώσσα των έγχρωμων τους; Νά τη θεωρεί ο πατέρας μου γλώσσα της δικής του μητέρας; Αυτό μου προκαλούσε κάποια μικρή σύγχυση. Από την άλλη, το γεγονός ότι κατάγονταν από κείνα τα μέρη, δικαιολογούσε την ασύγκριτη νοικοκυροσύνη της γιαγιάς μου: δαντέλες του βελονιού, βελούδινο τριανταφυλλόκηπος, τὰ πιὸ ξέξασπρα ἀσπρόρουχα ἀπλωμένα στὸ σκοινί. Δικαιολογούσε την συνήθεια του παππού μου να τείνει σε μὰς τὰ ἐγγόνια τὸ δεξί του χέρι γιὰ χειροφίλημα κάθε φορά που τὸν ἐπισκεπτόμασταν, δικαιολογούσε τὴν εἰκόνα τῆς προγιαγιάς μου νὰ στρίβει με ἐπιδεξιότητα τσιγάρο, νὰ κουβαλάει πάνω της καπνὸ και ροζ λεπτὰ τσιγαρόχαρτα. Ήταν Μικρασιάτες, γι' αὐτό. Ήταν Μικρασιάτες και εἶχαν τὴ φωτογραφία τοῦ Βενιζέλου πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι τους ἀντὶ γιὰ εἰκόνησима, ἦταν Μικρασιάτες και στὰ χρόνια τοῦ Ἐμφυλίου κοιτάζαν με ἔγνοια κατὰ τὰ βουνά, ἦταν Μικρασιάτες και μεγάλωναν τὰ ἐγγόνια τους λέγοντας ὅτι σημασία στὴ ζωὴ ἔχει αὐτὸ που δίνει κανεὶς με τὰ χέρια του μέσα στὰ χέρια τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου με δυσκόλευε ὁ παππούς μου. Ἦθελα τόσο πολὺ νὰ τὸν ἀγκαλιάσω. Καταλάβαινα ὅτι κουβαλούσε μιὰ πίκρα, φερμένη ἀπὸ κείνα τὰ μέρη. Δὲν μου εἶπε ποτὲ ἱστορίες καταστροφῆς ἢ ἐκδίωξης. Μιλούσε μόνο γιὰ τὸ σπῆτι που ἐγκατέλειψε και ἄφηνε νὰ ἐνοηθεῖ ὅτι θὰ πεθάνει μ' αὐτὴ τὴν ἐκπληξη. Τοῦ ἀνέφικτου γυρισμοῦ. Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι ἡ οἰκογένειά του ἦταν εὐπορη και αὐτὸ μέτρησε, λείει, στὸν τόπο τῆς νέας τους ἐγκατάστασης. Τὸς δόθηκε τὸ σπῆτι ἐνὸς ἐξέχοντος Τούρκου που με τὴ σειρά του τὸ ἐγκατέλειψε ἐκπληκτος. Ὁ παππούς μου δὲν ὑπῆρξε ποτὲ διαχυτικός. Χτυποῦσε ἀπαλὰ με τὸ χέρι τὸ ντιβάνι και με καλοῦσε νὰ καθίσω δίπλα του «δοῦρ κουζούμ». Κι ἐγὼ ἔλιωνα.

Και ἔπαυε με μιὰς ἡ σύγχυση. Και τὰ τουρκικά ἀκουγόταν ὡς ἡ γλώσσα τῆς μητέρας πατρίδας ἐνὸς ἀτόφιου Ἑλλῆνα. Και καθόμουν στὸ ντιβάνι ὑπερήφανη γιὰ τὸν χῶρο που μοῦ πρόσφερε. Ήταν τὸ σημεῖο συνάντησης τῶν δυὸ πατριδῶν, τοῦ παππού και τῆς ἐγγονῆς, τοῦ πρόσφυγα και τοῦ ντόπιου, τῆς πιὸ ἀρχαίας ἀνάμνησης και γι' αὐτὸ τῆς πιὸ ἀρχαίας λύπης. Ἐκεῖ, ἀνταποκρινόμενη στὸ κάλεσμα του, μάθαινα σιγά-σιγά ποιὰ εἶμαι, ἀπὸ που κρατᾶει ἡ σκούφια μου, ὅτι εἶχα προπάπτου μαρμαρογλύπτη, ὅτι τὰ ὀλόσγουρα μαλλιά μου εἶναι δικό του κληροδότημα, γιὰ τὰ ὠραῖα νερά τῆς Προύσας που κυλοῦν ἀναπόφευκτα στὸ αἷμα μου. Μεγάλη πιὰ διάβασα αὐτὸ τὸ ποίημα τοῦ Ἀσιζ Νεσί. Θαρρεῖς μίλαγε γιὰ τὸν παππού μου:

«Εἶσαι ὀλομόναχος
δὲν εἶν' στὸ χέρι σου νὰ δίνεις προσταγὴ
ροδάκινα νὰ φᾶμε δὲν μπορέσαμε
οὔτε τίς ὀμορφες νὰ δοῦμε
ἀπ' τὰ μεταξωτά της νὰ φορέσουμε
στὴν Κάπλιτζα* νὰ μποῦμε δὲν μπορέσαμε
σ' αὐτὴ τὴν πόλη τῶν θελγήτρων ὀλομόναχοι»

Μετάφραση, Στέλιος Μαγιόπουλος

*Κάπλιτζα: τὰ περίφημα Λουτρά τῆς Προύσας.

«Εἰς τὴν Σμύρνην (1898)»

...Γίνεται δὲ δις ἡ συγκέντρωσις ἐν τῇ Προκυμαίᾳ. Πρὸ τοῦ δείπνου και μετὰ τὸ δείπνον, πολὺ ἀργά, ὅτε ἡ χώνευσις τελεῖται ἀπολαυστικώτατα ὑπὸ τὰς δροσερὰς πνοὰς τοῦ ζεφύρου, ὅστις περὶ τὴν 11 ὥραν τῆς νυκτὸς μεταβάλλεται εἰς ἄτακτον σάλον. Και τότε πλέον ἡ φαιδρότης τῆς ἐλληνικωτάτης πόλεως φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἡ μουσικὴ τῆς Λέσχης ἐκτελεῖ τὰ ὠραιότερα τότε και τὰ πλέον βροντερὰ μελοδράματα. Αἱ φράσεις αἱ τραγικαὶ και κωμικαὶ τοῦ ἐλληνικοῦ θιάσου διασπείρονται ὑπὸ τοῦ ζεφύρου ὡς φυστίκια. Εἰς τοῦ «Λουκά» ὀιταλικὸς θίασος δροσιζει και αὐτὸς ὡς ἄλλος ζέφυρος, ἐνῶ αἱ πλατεῖαι αἱ τρεῖς, ἡ μία παρὰ τὴν ἄλλην, ὅπου πεντακισχίλια περίπου πνευστὰ ὄργανα, οἱ ἡδυπαθεῖς ναργιλέδες, ἐκτελοῦσιν ἀδιάκοπον μουσικὴν συμφωνίαν, πλήρεις κόσμου ἀσφυκτιῶσιν, εἰς μάτην τῶν φυλάκων τῆς τάξεως παραμερίζοντων τὸ πλῆθος, τὸ ἰστάμενον παρὰ τὴν γραμμὴν τῶν τροχιοδρόμων, και θεωροῦν χωρὶς νὰ πληρώσῃ θεωρικά.

—Φυστίκια και φωτιές!

Ἀκούεις μεταξὺ ἄλλων τότε, ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς τῆς φαιδρότητος τὴν φωνὴν τοῦ φυστικοπώλου, ὅστις πρὸς εὐκολίαν τῶν γκαρσονίων με τὰ φυστίκια χορηγεῖ και φωτιές εἰς τοὺς ναργιλετζήδες—που νὰ τοὺς προφθάσουν τὰ γκαρσονία—περιφέρων αὐτὰς μέσα εἰς τὸ καλάχι του, εἰς ἓνα μικρὸν μαγαλαάκι....

Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης

Ἡ Β' ἀπόβαση στὴ Μικρὰ Ἀσία

Β. Π. Καραγιάννης

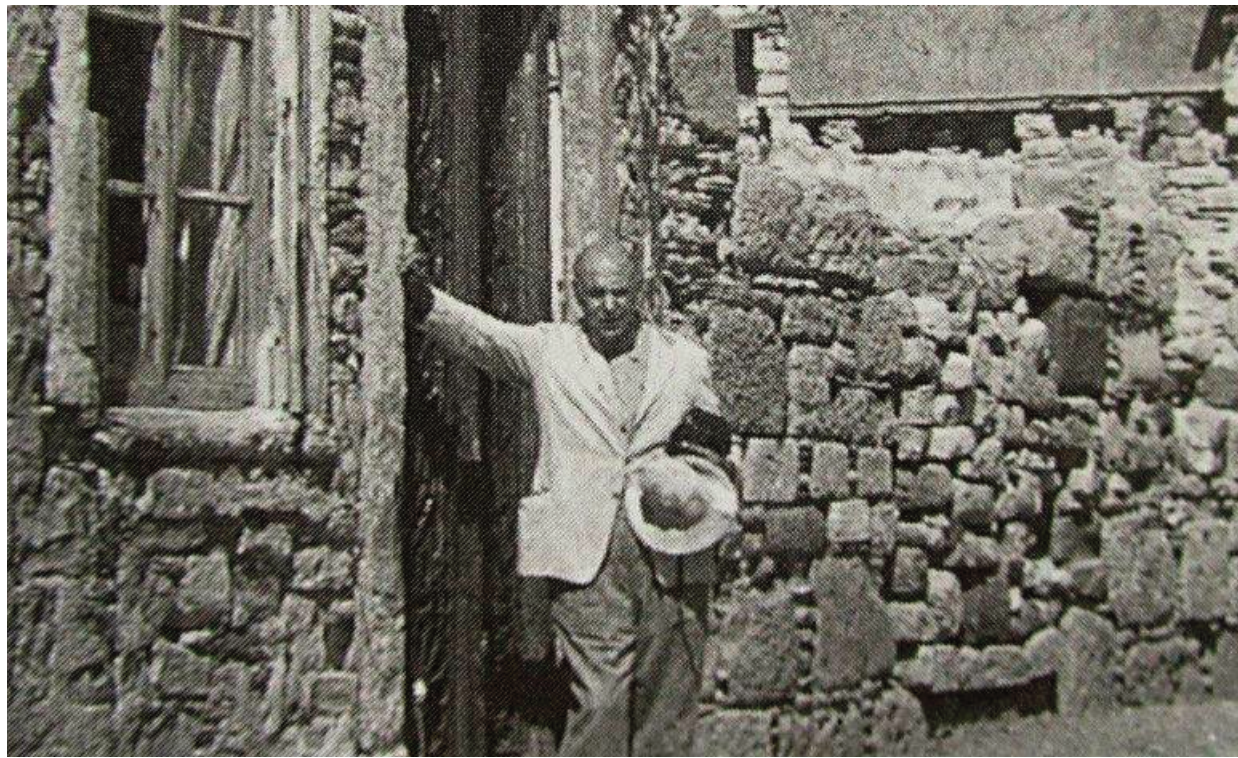
Μετὰ τὸ ἀερόπλανο ἀπὸ Ἀθήνα ξεπεζέψαμε στὴ νῆσο Χίο 200 τόσα χρόνια μετὰ τὴν καταστροφὴ της.

Μπήκαμε σὲ μικρὸ καράβι που ἦταν πολυταξίδευτο οὐδὲ οὐδὲ οὐδὲ οὐδὲ.

Τώρα, Χίος - Τσεσμές ἄχ, τότες, Τσεσμές - Χίος ὄχ.

Ὁ ἥλιος σήκωνε κεφάλι και τὰ πλέοντα φιλολογικὰ και λογοτεχνικὰ Κεφάλια τὸν κοιτοῦσαν με μάτια διεσταλμένα, οἱ κόρες των (και οἱ γίλοι) γαλάνιζαν οὐρανὸ και θάλασσα.

Στοῦ καραβιοῦ τὴν πλῶρη γερμενοὶ κι ὁ Ἀλέξης Πολίτης μοῦ μιᾶ γιὰ τὴ γνωριμία του με τὸν Ν.Π. Δελιαλὴ τὸν ἄγιο τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Κοζάνης.

Ὁ καραβοκέρης στὸ μέσον τῆς θαλάσσιας διαδρομῆς κατεβάζει τὴν ἐλληνικὴ ἢ ἀνεβάζει τὴν τουρκικὴ σημαία χωρὶς ἄλλες διατυπώσεις. Μπαίνουμε σὲ ξένα χωρικά νερά. Ἡ ἡμισέληνος τώρα μὰς κυματίζει.

Σφίξιμο ὀρισμένως ὅτι ἐδῶ πλέον εἶναι Τουρκίας Ἰφραλοκρητῖδα. Μικρὰ Ἀσία δηλονότι.

Σμύρνη, Ἰσμίρ. Παντοῦ Κεμάλ. Τὸ ΚΑΙ. Παραλία. Τῆς ἀγάπης (και τῆς προσφυγιάς αἵματα) με πορφύρωσαν!

100 χρόνια Γ. Σεφέρης. Ἐορταῖ σὲ τρεῖς πόλεις του: Ἀλεξάνδρεια Λευκωσία, Σμύρνη.

«Λόγια, λόγια, λόγια» (Σαίξπηρ, «Ἄμλετ»)

Ψάχνω τὰ ἐρείπια τῆς ἁγίας Φωτεινῆς. Ποιᾶς Φωτεινῆς δηλαδὴ αὐτῆ που σκέπασε ἀτμός τὴν ἀγάπη μας στὰ ὄνειρα στὰ χαρτιά.

Σ' ἓνα κεντρικὸ πεζόδρομο οὐρά. Με τὸν Δ. Μαρωνίτη και ἄλλους στηθήκαμε. Μοίραζαν ἀπὸ ἓνα καζάνι κόλλυβα, δηλαδὴ λουκουμάδες μνημόσυνο διὰ τὴν ψυχὴν ἀγνώστου. Διαλαοῦσαν τὸ μνημόσυνο σὰν ἐμπόρευμα. Ὅσο περισσότεροι γευτοῦν ἀπ' αὐτὸ τόσο καλύτερο γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ πεθαμένου. Κάτι σὰν ἀηδία μοῦ ἦρθε.

Ξέκοφα ἀπὸ τὴ σειρά πρὶν νὰ φτάσω στὴν κουτάλα διανομῆς.

Σ' ἓνα ἰσόγειο καπηλειὸ τρεῖς λαλοῦν με ἄργα και ἓνας ξεζώνιστος χορεύει σὰν ἀρκοῦδι.

Με τὸν Ἡρακλῆ Παπαλέξη (λίγο μετὰ πέθανε ἐντελῶς ὁ δόλιος) ἐπιστρέφουμε ἀπὸ ἓνα ἐστιατόριο ἡμιπρόχειρων φαγητῶν. Ἐκεῖ ὁ γλυκὺς Μ. Μητσιᾶς που μὰς και τοὺς τραγοῦδῆσε ἐξαισία, μοναχὸς του σεμνὰ και ὠραῖα τρώγει τηγανιτὸ κρεμμύδι.

Περιοδικὰ Διαβάζω, Ἐντευκτήριο, Παρέμβαση ἐκπροσωποῦν τὸ λογοτεχνικὸ ἐλλαδικὸ εἶδος στὴ Σμύρνη γιὰ τὰ 100 τοῦ Γ. Σ.

Ἔτσι πῆρε κι ἐμὰς ἡ ὠραῖα μπόρα. Ὁ Δ. Δασκαλόπουλος ἔβαλε τὸ χέρι του γιὰ τὸ ταξίδι μας.

Πρὸς οἰκία Γ. Σεφέρη στὰ Βουρλά δηλαδὴ τὸ Ξενοδοχεῖο τώρα Ὀδὸς Giorgos Seferis. Μὰς δείχνει ὁ ξενοδόχος τὸ δωμάτιο γιὰ νεόνυμφους.

Τί νὰ τὸ κάνουμε;

Στὴ Σκάλα παρέα με τὸν ὠραῖο ποιητὴ Γιώργη Παυλόπουλο (μοῦ ἐξήγησε γιὰ τὴν 7ῃ ἐκδοσὴ τῶν Ποιημάτων τοῦ Σεφέρη (1967) ἀπουσίαζαν ἀπὸ τὰ «Ποιήματα γιὰ μιὰ ἐβδομάδα» τὰ ποιήματα ΤΡΙΤΗ και ΤΕΤΑΡΤΗ). Τὴν γλυκεῖα κ. Ρέα Γαλανάκη και τὸν στιβαρὸ ἄρχοντα βιογράφου τοῦ Γ.Σ. Ρόντρικ Μπήτον. Καλαμαράκια και ἄλλα ψάρια. Νύχτα στὴν παραλία λιγωτικῆ. Σὲ λίγο στὰ ἐνδότερα τῆς πόλεως γλέντι με μεικτὸ συγκρότημα και Τουρκοκρητικούς που μιᾶν με νοσταλγία τὰ ἐλληνικὰ και ἀχβαλίζου γιὰ τὰ περασμένα και τὰ νῦν. Τὸς γνωρίζω με τὸν Δ. Μαρωνίτη.

Ἐφεσος.

Κατεβαίνουμε τὴν πλακόστρωτη κεντρικὴ παλαιὰ ὁδὸ που ὀδηγεῖ στὸ ἄλλοτε μεγάλο λιμάνι. Δίπλα τὸ ἀρχαῖο θέατρο. Τεράστιο, συντηρημένο. Φωτογραφιζόμεθα στὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Κέλσου με τὸν Ἰβάν Γατζάνσκι διευθυντὴ τῆς Βιβλιοθήκης Βελιγραδίου και ποιητῆ. Ὁ Τίτος Πατρίκιος ἐκεῖ. Κάτι γελοῖοι τουριστικοὶ ὀδηγοὶ στὰ ἐλληνικὰ ξεφυλλίζονται και πετιοῦνται με περιφρόνηση.

Κολόνα καθ' ὕψους, ὅ,τι ἄφησε ὁ Ἡρόστρατος, ἀπὸ τὸ ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἐπιστρέφουμε. Στὸ ἀεροδρόμιο Χίου με τίς ὥρες ὅτι τὸ Αἰγαῖο ἦταν λίαν φουρτουνιασμένο.

Στὶς Ἀμμουδιές τοῦ Ὀμήρου γράφω και παραφράζω λέξεις στὶς πέτρες:

«Τὸ καράβι που ταξιδεύει τὸ λένε ΑΓΩΝΙΑ 2022»

Υ.Γ. Στὶς μέρες μας

Ἄλλὰ κι ἐτοῦτο τὸ πανηγύρι με τὰ 100 χρόνια τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς (διαστροφῆς ἢ ἀποστροφῆς μᾶλλον). Σὲ ὅλο τὸν ἐλληνισμό τὸ πανηγυρίζουν! Οὔτε στὴν ἑκατονταετία τῆς τοπικῆς μας ἀπελευθέρωσης ἢ τὰ 200 τῆς ἐπανάστασης τόσος καημὸς και διακαυμὸς γιὰ μιὰ καταστροφή... «Τὸ χαμένο μας κέντρο» τελικὰ τοῦ Ζ. Λορεντζάτου.